

[Reflexe víry jako skutečnosti kosmického dosahu]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1985-2 \(rukopis\)](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1985-2 \(rukopis\)](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 30. 8. 1985
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 30. 8. 1985

[Reflexe víry jako skutečnosti kosmického dosahu]

850830-1

(18) (30. 8. 85. Ostr.)

Abychom upřesnili, oč nám jde při zkoumání fenoménu víry jako ex-sistentního vztahu k „ryzí nepředmětnosti“, musíme se pokusit zásadně a důsledně rozlišovat mezi onou ek-sistentní „atitudou“ a mezi příslušným (ale s ní neidentifikovatelným) pocitem, v němž se nám subjektivně dává. To ostatně platí mnohem širě: naděje je něco jiného než pocit naděje, beznaděj není totéž co pocit beznaděje. Co tato možnost dvojího vlastně znamená? Můžeme vůbec mluvit o naději tam, kde nikým není pocíťována? Co to je bolest, která nikoho nebolí? Je to pouze intencionální předmět, myšlenkový model, obecný pojem apod.? Jak třeba lékař rozlišuje mezi tím, když někdo trpí závratěmi, a mezi tím, když má pocit závratě? Je závrať něco, co může být konstatováno objektivně, na rozdíl od pocitu, který zůstává uzavřen v subjektivitě, odkud přímo nemůže být přenesen a který nemůže být bezprostředně (tj. bez tzv. vcíťování či vžívání nebo vmýšlení se do situace druhého člověka) zakoušen nikým druhým? Ale co v takovém případě znamená radost nebo smutek? Můžeme s nějakým stupněm objektivní evidence registrovat něčí radost nebo smutek, aniž bychom potřebovali víc než počítat, měřit, vážit apod.? Co znamená, že sytý nevěří hladovému? Copak to je – „vědecky“ vzato – otázka víry, věření či nevěření? Cožpak vyhladovělost člověka se nemůže vykázat objektivně, bez potřeby nějakého soucítění, pochopení pro situaci druhého atd.?

V záležitosti víry jde o případ ještě podstatně složitější. Víra jako bytostně pozitivní vztah k „ryzí nepředmětnosti“ je vztahem bytostným a nemusí být přiměřeně reflektována ve vědomí. Stručně řečeno, život z víry si může rozumět tak, že víru ve svém vědomí, myšlení, vypovídání popírá. Víra je prostě něco jiného než reflexe víry. (Může to být také opačně: v době rozkladu hodnot a duchovního úpadku mohou některé superzbožné skupiny spiritualizovat či ideologizovat své vědomí víry [tj. svou reflexi víry] do takové míry, že se touto „intencionálně konstituovanou vírou“ mohou intelektuálně, ale i devocionálně opájet a opíjet v naprosté nepřítomnosti víry skutečné, ek-sistenciální, lépe ek-sistentní. Celým životem dosvědčují, že propadli marnosti stejně jako ostatní členové jejich společnosti, ale jejich mluva, jejich jazyk, výrazivo jsou plné slov ukazujících k víře, naději, hluboké zbožnosti, jakoby radostnosti atd. atd. – a všechno je jen povrch, jen hroby zbílené, uvnitř plné mrtvých a ztrouchnivělých kostí.

Tato problematika musí být bedlivě sledována, analyzována a řešena. A to vše zejména proto, že musíme víru jakožto ne-subjektivní (na subjektivní prožívání neredukovatelný) fenomén ukázat a nechat se vyjevit jako skutečnost základní důležitosti ne pouze pro antropologii, tj. pro hlubší, podstatnější pochopení člověka jako vcelku výjimečného subjektu vysoké úrovně, ale pro pochopení samotného světa jako celku a každého jednotlivého vnitrosvětého (pravého) jsoucna vůbec. Půjde nám tedy o ontologickou stránku fenoménu víry, resp. o jeho kosmologickou dimenzi. (Problém ontologie je speciální a musí být řešen samostatně a s náležitě důkladným aparátem.)

(Konec)

(Psáno při pobytu v Ostravě na revizní kontrole.)

s Unbegriffene 109,

s Unfaßliche 109, (113)

s Unbegreifliche 113,

s Erkennbare 116,